

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-Iyun 2025 yil
Ma'qullandi: 24-Iyun 2025 yil
Nashr qilindi: 27-Iyun 2025 yil

KEYWORDS

Innovatsion metodika, chet tili o'qitish, axborot texnologiyalari, interaktiv o'qitish, digital ta'lim resurslari, motivatsiya, til kompetensiyasi

CHET TILLARINI O'QITISH METODIKASIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH MASALALARI

Xolmamatova Risolat Baxodir qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15752366>

ABSTRACT

Ushbu maqolada zamonaviy chet tillarini o'qitish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalarining o'рни hamda ahamiyati tahlil qilinadi. Asosiy e'tibor o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, o'rganilayotgan tilga bo'lgan motivatsiyani oshirish va til muhitini sun'iy tarzda yaratish kabi omillarga qaratilgan. Maqolada muvaffaqiyatli xorijiy tajribalar va mahalliy amaliyotlar asosida taklif etilgan metodlar va platformalar tahlil qilinadi.

Bugungi globallashtirish sharoitida chet tillarini bilish nafaqat aloqa vositasi sifatida, balki kasbiy rivojlanishning ajralmas omili va ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli, o'quv jarayonida an'anaviy uslublardan voz kechib, yangi, zamonaviy texnologiyalar asosida tuzilgan yondashuvlarga ehtiyoj kundan-kunga ortib bormoqda. Rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish va uni mahalliy sharoitga moslashtirish orqali chet tilini o'rgatish jarayonini takomillashtirish mumkin. Bu jarayonda xorijiy innovatsion metodlar, axborot texnologiyalari, kommunikativ yondashuvlar va mahalliy o'quvchilarning psixologik, madaniy xususiyatlari hisobga olinadi.

Innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari

Innovatsion yondashuvlar bu — mavjud metodikani yangilash, zamonaviy pedagogik g'oyalar asosida interaktiv, individual va ijodiy yondashuvlarni joriy etishdir. Bunday yondashuvlar orqali o'quvchilar chet tilini amaliy jihatdan qo'llash imkoniga ega bo'ladilar.

Misol uchun, CLIL (Content and Language Integrated Learning), Task-Based Learning, va Flipped Classroom kabi metodlar bugungi kunda o'zining samaradorligini ko'rsatmoqda.

Axborot texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari

Zamonaviy AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari) vositalari til o'rganishni oson, qulay va qiziqarli jarayonga aylantirmoqda.

Quyidagi texnologiyalar keng qo'llanmoqda:

Learning Management Systems (LMS) — Moodle, Google Classroom, Edmodo;

Mobil ilovalar — Duolingo, Memrise, Quizlet;

Virtual sinflar va videodarslar — Zoom, Microsoft Teams orqali sinxron va asinxron darslar;

Sun'iy intellekt asosidagi platformalar – ChatGPT, Grammarly.

Til o'rganishda interaktiv va ijodiy usullar

Innovatsion yondashuvlar o'quvchining faol ishtirokini talab qiladi. Bunga loyiha asosidagi o'qitish, til o'yinlari, rolli o'yinlar, QR kodli topshiriqlar, juftlikda va guruhda ishlash, munozara hamda debatlar yoki online platformalar kiradi. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarda:

tilga nisbatan qiziqish uyg'otadi;

mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi;

tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv hamda erkin fikr bildirishni shakllantiradi;

talabalar o'zaro muloqot qilib, tilni amalda qo'llashga o'rganadi;

haqiqiy hayotiy vaziyatlarni modellashtirish orqali so'zlashuv ko'nikmalari shakllanadi;

o'yinlar va testlar orqali bilimni mustahkamlaydi.

Xorijiy tajriba va mahalliy amaliyotlar sintezi

Xalqaro tajribalarda, masalan, Finlandiya, Yaponiya va Janubiy Koreyada chet tili ta'limi raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashgan holda olib boriladi. O'zbekistonda esa "Digital Uzbekistan-2030" strategiyasi doirasida AKTni ta'limga joriy etish bo'yicha muhim qadamlar qo'yilmoqda. Bu esa o'z navbatida, til o'rganishda raqamli kompetensiyalarni oshirishga xizmat qiladi.

Xorijda, xususan AQSH, Buyuk Britaniya, Germaniya va Janubiy Koreyada chet tilini o'rganish kommunikativ yondashuv, CLIL (Content and Language Integrated Learning) va immersiya metodlariga asoslangan.

O'quvchilar amaliy mashg'ulotlar, muhitga mos til o'rganish, multimedia vositalari va interaktiv metodlardan faol foydalanadilar.

O'zbekistonda chet tilini o'rganish ko'proq grammatika-tajriba uslubiga tayangan bo'lsa-da, so'nggi yillarda kommunikativ va innovatsion uslublarga e'tibor kuchaymoqda.

Mahalliy o'qituvchilar o'z sharoitidan kelib chiqib, milliy qadriyatlar va til o'rgatish madaniyatini hisobga olgan holda metodik yondashuvlar ishlab chiqmoqda.

Xulosa

Chet tillarini o'qitish metodikasida innovatsion yondashuvlar va AKTni qo'llash ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda yuqori darajadagi til kompetensiyasini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon nafaqat o'qituvchilar, balki o'quvchilarning ham faol ishtirokini talab etadi. Chet tilini o'rganishda xorijiy tajriba va mahalliy amaliyotlarning sintezi - nafaqat ta'lim samaradorligini oshirish, balki milliy va global bilimlar uyg'unligini ta'minlashning samarali yo'lidir. Shuning uchun bu borada chuqur tahlil, ilmiy asoslangan metodikalar va tajriba almashuvi orqali ilg'or yondashuvlarni ishlab chiqish dolzarb ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar va internet resurslar:

1. Richards, J.C. & Rodgers, T.S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
2. Littlejohn, A. (2011). *The Analysis of Language Teaching Materials: Inside the Trojan Horse*. Cambridge.
3. Yuldasheva, M. (2022). "Chet tili ta'limida raqamli texnologiyalarning o'rni", *Ta'lim va Innovatsiyalar*, №2.
4. "Digital Uzbekistan-2030" strategiyasi rasmiy sayti - <https://digitaleconomy.uz>